

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชา ส 22103 ประวัติศาสตร์ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

แผนการเรียนรู้ที่ 14 การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมในสมัยอยุธยา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

เวลา 10 คาบ

เวลา 1 คาบ

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเรียนรู้สภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวัน สังเกตจนเกิดเป็นความเจริญรุ่งเรืองทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของอาณาจักรอยุธยา และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม.2/3 ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญาดังกล่าวต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาได้
- 2) อธิบายอิทธิพลของภูมิปัญญาสมัยอยุธยาที่มีต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมาได้
- 3) เห็นคุณค่า ความสำคัญ และร่วมสืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา เช่น การควบคุมกำลังคน และศิลปวัฒนธรรม

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

-

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการวิเคราะห์
- 3) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 4) ทักษะการสร้างความรู้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนตามแนว วัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

1. ครูให้นักเรียนดูบัตรภาพ แล้วสุ่มนักเรียนเพื่อตอบคำถามว่าเป็นภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่เกิดจากอะไร
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเสนอภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในสมัยอยุธยาที่ตนเองสนใจ โดยให้นักเรียนชี้แจงเหตุผลประกอบ และบอกคุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมดังกล่าว ตามความคิดและความรู้เดิมของตนเอง
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - เรือเครื่องสับ และเรือเครื่องผูก เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชาวไทยสมัยอยุธยาหรือไม่ เพราะเหตุใด (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
 - ภูมิปัญญาเกิดขึ้นได้อย่างไร (ประสบการณ์การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน)
4. ครูและนักเรียนร่วมกันเขียนผังมโนทัศน์ เรื่อง ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา ลงบนกระดาน ครูตรวจสอบความถูกต้อง
5. ครูให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาความรู้จากหนังสือเรียนแล้ววิเคราะห์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในสมัยอยุธยาที่ตนเองสนใจ ว่าเป็นภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมประเภทใด และในปัจจุบันยังคงมีภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมดังกล่าวอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด
6. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - ความเชื่อต่างๆ ในสมัยอยุธยา เป็นบ่อเกิดของภูมิปัญญาและวัฒนธรรม นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
7. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างประเพณีชีวิตในสมัยอยุธยา ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม)
8. ครูให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ว่าภูมิปัญญาและวัฒนธรรมต่างๆ ในสมัยอยุธยานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร จากหนังสือเรียน อินเทอร์เน็ต และใบความรู้
9. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเป็นความคิดรวบยอด แสดงถึงความสำคัญ และคุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยา
10. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง อิทธิพลของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาที่มีต่อการพัฒนาชาติไทย จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามายกมาบันทึกลงในสมุด
11. สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 2.8 เรื่อง ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา
12. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบใบงานที่ 2.8 ครูตรวจสอบความถูกต้องและอธิบายเพิ่มเติม
13. ครูให้สมาชิกแต่ละกลุ่มรวบรวมความรู้ที่ได้จากการศึกษา แล้วปรึกษากันเพื่อเลือกภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาที่สมาชิกทุกคนมีความสนใจ มา 1 หัวข้อ
14. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปจัดป้ายนิเทศ และนำมาส่งด้วยในชั่วโมงถัดไป เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด ดังนี้
 - 1) การวิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา
 - 2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา

- 3) การยกตัวอย่างและอธิบายภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา
- 4) การวิเคราะห์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาที่ส่งผลต่อการพัฒนาชาติไทย

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.8	ใบงานที่ 2.8	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ม.2
- 2) ใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างประเพณีชีวิตในสมัยอยุธยา
- 3) บัตรภาพ
- 4) ใบงานที่ 2.8 เรื่อง ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ / อินเทอร์เน็ต

ใบความรู้

ตัวอย่างประเพณีชีวิตในสมัยอยุธยา

ในสมัยก่อนเมื่อการแพทย์ไทยยังเป็นแผนโบราณ ไม่มีสถานพยาบาล ผู้ที่รับผิดชอบการเกิดของเด็กก็คือ “หมอดำแย” กล่าวคือ ระหว่างการตั้งครรภ์จนถึงเวลาคลอด หญิงมีครรภ์จะต้องอยู่ในความเอาใจใส่อย่างดี จึงมักมีผู้นำตะกรุดพิสมร (แผ่นใบลานลงอักขระพระคาถาพับเป็นรูปสี่เหลี่ยมเล็กๆ) ร้อยเชือกผูกไว้ พอแก่ก็ปลดใส่ไว้ในโถขมิ้นเป็นการป้องกันจากผีร้ายและอันตรายต่างๆ ระหว่างมีครรภ์หญิงจะไม่ไปเผาศพหรือเยี่ยมใช้หนักเลย เพราะอาจทำให้เสียขวัญ เวลามีสตรีอุปราคา จันทรูปราคาก็เอาเข็มเย็บผ้ากลัดชายพกไว้ มิฉะนั้นลูกจะตาเหล่ กลางคืนก็ห้ามมิให้หญิงมีครรภ์หลับตัวเพราะเชื่อว่าจะปวดมากเวลาคลอด ถ้าจำเป็นต้องอาบน้ำก็ต้องเปลือยกายอาบน้ำไปเลย (เสถียรโกเศศเสนอความเห็น ว่า คงไม่ให้ไค้ตัวนั่นเอง) เพราะก็ยังแนะนำให้หญิงมีครรภ์หางานออกแรง เช่น หาบน้ำ ดำข้าว เพื่อให้ท้องหลวม ความจริงก็เพื่อมิให้ทารกในครรภ์อ้วนจนคลอดยาก ส่วนการห้ามมิให้ตกปลา ฆ่าสัตว์ และกล่าวเท็จ ก็เพราะต้องการให้ใจบริสุทธิ์ ที่กล่าวไว้ในวรรณคดีขุนช้างขุนแผนก็มีใจความที่เห็นชัดในเรื่องนี้ คือ

“จะกล่าวถึงทองประสีมีครรภ์แก่	งามแท้เฝ้าผมก็สมหน้า
ผิวพรรณดังสุวรรณมาตาบทา	ดวงหน้าดังดวงจันทร์เมื่อวันเพ็ญ
.....	
จำศีลภาวนาเป็นเนืองนิตย์	น้อมจิตนับนิ้วขึ้นเหนือหัว
ภาวนาบูชาด้วยดอกบัว	ไม่กลัวที่จะเป็นอันตราย”

ด้วยสมัยก่อนหญิงที่จะคลอดลูกใหม่ๆต้องอยู่ไฟ จึงมีประเพณีเดิมที่สามต้องไปตัดพินมาเตรียมไว้ โดยให้เลือกเอาไม้สะแกหรือไม้มะขามเป็นพินท่อนโตๆเพราะเป็นถ่านมีขี้เถ้าน้อย ส่วนพินไม้ทองหลางใช้ดินหน้อย เพราะมีควันมาก แต่เชื่อกันว่ากันปวดมดลูกและแก้พิษเลือด และถ้าเป็นท้องสาว บางแห่งก็จะใช้พินไม้เบญจพรรณให้คุ้มกับไม้ชนิดต่างๆ และกองพินเตรียมเมื่อหญิงจนคลอดนี้ตั้งสุมไว้เอาหนามพุทราสะเป็นเครื่องป้องกันผี เวลาตัดก็ว่าคาถา “นโมพุทฺธสส” พอถึงคำ “ตส” ก็ตัดทันที ถึงเวลาที่หญิงเจ็บท้อง คนในบ้านก็รีบไปล้มกองพินชักเอาพินมา 2-3 ดุ้น เพื่อติดไฟต้มน้ำเตรียมไว้ในระหว่างคลอด และใช้พินที่ติดไฟแล้วเป็นเชื้อต่อไปเรื่อยๆ ระหว่างนี้ต้องเปิดประตูหน้าต่างหมด ไขกุญแจจนหมดทุกแห่ง ไม้หรือสิ่งใดที่เหน็บไว้ได้รูดหลังคาก็เอาออกให้หมด ทุกคนในบ้านก็ถูกห้ามมิให้นั่งหรือยืนคาประตุนับใด เพื่อมิให้มีการติดขัดค้างคาจะได้ไม่คลอดยาก

เวลาหญิงใดคลอดต้องหันหน้าไปทางทิศตะวันออก หันศีรษะไปทางทิศเหนือลูกจะได้เลื่อนลงสะดวก เมื่อเจ็บท้องถี่ก็ให้หญิงนั้นจุดธูปเทียนบูชาพระภูมิเจ้าที่เป็นการขอขมาลาโทษที่จะมาคลอดลูกอันก่อให้เกิดมลทินในละแวกนั้น ระหว่างนี้ก็ใช้น้ำมนต์ประพรมทั่วๆ บางแห่งก็ใช้ข้าวสารสาธไปรอบๆว่า เป็นการกันผีไม่ให้เข้ามา ในชนบทบางแห่งเอาเงินเพื่อเงินสลิ้งติดขึ้นกับเส้นด้ายแขวนห้อยที่ศีรษะหญิงที่กำลังเจ็บท้องโดยมีหมากพลู ดอกไม้ธูปเทียนไปบูชาด้วย เพื่อบนบานให้คลอดลูกง่าย เมื่อคลอดแล้วก็นำเงินบนไปซื้อของตักบาตรหรือถวายพระ

ก่อนจะคลอดก็ให้คนไปตามหมอดำแยที่ฝากท้องไว้มา ระหว่างนี้ก็จัดขันข้าว คือ ขันบรรจุข้าวสารหมาก 3 ผล พลู 3 เรียง กล้วยหวิหนึ่ง ธูป 3 ดอก เทียน 3 เล่ม มีเงินตัดเทียนข้างเป็นค่าธรรมเนียมตามราคาท้องถิ่นนั้น นำขันข้าวนี้ตั้งไว้ในที่อันควรเป็นคำบูชาคุณหมอดำแย หมอดำแยทำคลอดแล้วก็ช่วยจัดการต่างๆ 3 วัน พอครบ 3 วันเจ้าบ้านก็มอบขันข้าวให้หมอดำแยไป

เมื่อคลอดเด็กหลุดมาถึงพื้น เรียกว่า “ตกปาก” เพราะแต่เดิมเด็กตกบนพื้นปากจริงๆ (ตามปกติเวลาตกปากนี้เขาจดเวลา วัน เดือน ปี ไว้เพื่อให้โหรดูชะตาดีและผูกเป็นดวงชะตา)

ตามธรรมดามอมตำแยเอาผ้าไว้ปูรองรับเด็ก พอเด็กคลอดออกมาก็เอาผ้าห่อตัวเด็กไว้ไม่ให้ถูกลม ผู้ช่วยมอมตำแย คือ คนที่หนุนหลังหญิงที่คลอดต้องเอามือกดท้องไว้ไม่ให้รกบินขึ้นข้างบน แล้วมอมตำแยจะอุ้มเด็กให้คว่ำหน้าเอานิ้วมือล้วงปากเด็กควักเอาเมือกหรือเลือดในปากออก แล้วห่อตัวเด็กไว้ก่อน ไปดูแลแม่เพื่อจัดการให้รกออกเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงตัดสายสะดือเด็ก พอตัดแล้วจึงใช้น้ำอุ่นอาบเด็ก ส่วนรกและสายสะดือก็เอาไปล้างน้ำว่าคาถากันโรคพุพองแล้วบรรจุลงในหม้อดินเผา เอาเกลือกลบนำไปฝังไว้ ตัวเด็กนั้นอุ้มลงวางหลังกระดิ่งที่ปูผ้าห่มไว้ ถ้าเป็นเด็กชายจัดสมุดดินสอวางไว้ข้าง ถ้าเป็นเด็กหญิงจัดเข็มด้ายวางไว้ให้ เสร็จแล้วมอมตำแยยกกระดิ่งขึ้นร่อนเบาๆ แล้ววางลงเบาๆ 3 ครั้ง ปากก็พูดว่า “สามวันลูกมีสีวันลูกคน ลูกของใครรับไปน้อ” หญิงที่เลี้ยงลูกง่ายเป็นคนดีมีศีลธรรมจะคอยเป็นคนรับกระดิ่งเด็ก โดยตอบว่า “ลูกข้าเอง” หรือ “ลูกฉันเอง” ผู้รับนี้เรียกว่า “แม่ยก” ซึ่งจะให้เงินเล็กน้อยกับมอมตำแยเท่ากับซื้อไว้

ระหว่างมอมตำแยจัดการอยู่ สามี่และคนอื่นๆ ก็ทำ “แม่แคร่เตาไฟ” เตรียมไว้ตัดต้นกล้วยเป็นท่อนๆ ผ่าสองวางเรียง เอาดินเกลี่ยข้างบนแล้วจึงติดไฟ รอบๆ ที่อยู่ไฟต้องทำพิธีดับพิษไฟโดยวงสายสิญจน์ปิดยันต์รอบ 8 ทิศ บางทีก็ใช้ยันต์ ปิดทั่วๆ 10 แผ่น เอาหนามสะไว้อบรมหลุมใต้ถุนห้องที่อยู่ไฟ แล้วหาผู้รู้เสกข้าวสารกับเกลือ โดยว่าคาถาพระโมคคัลลาน์ ดับไฟนรก ทำน้ำมันต์ประพรมเตาไฟ ยกข้าวตอกดอกไม้ธูปเทียน พร้อมทั้งกะหงสังเวมิกุ้งพล่าปลาอย่าสังเวแม่ก้อนเส้าเตาไฟและขอขมาพระเพลิง ธูปเทียนใช้ 4 ชุดปัก 4 มุมเตาแล้วให้แม่ที่คลอดลูกใหม่ๆ “เข้าชื่อ” คือ นอนตะแคงให้มอมตำแยเหยียบตะโปกเพื่อให้กระดูกเชิงกรานเข้าที่แล้วจึงนอนบนกระดานไฟซึ่งมีไธสงน้ำตั้งข้างๆ ให้เย็น การอยู่ไฟนี้อยู่ 3 วัน 3 คืน อย่างน้อยบางที่อยู่ถึง 21 วันก็มี ระหว่างนี้ก็มีความเยี่ยมซึ่งมีของติดมือมาฝากเป็นอาหารแห้งหรือหมิ่น ดินสอพอง พออยู่ไฟครบแล้ว “ออกไฟ” ต้องทำ “บัตร์พลี” คือกับข้าวเล็กๆ น้อยๆ สังเวแม่เตาไฟแล้วกราบไหว้อำลา แล้วจึงดับไฟและอาบน้ำมนต์

เรื่องประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ในปัจจุบันเกือบไม่มีความสืบเนื่องมาเลยทั้งที่ในสมัยอยุธยาต่อเนื่องมาถึงสมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ตามลำดับรวมเวลากว่า 600 ปี นั้นประเพณีไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย ความเปลี่ยนแปลงมาเกิดเมื่อการแพทย์และการสาธารณสุขพัฒนาขึ้นในประเทศไทย ประชาชนที่ยากจนและอยู่ห่างไกล ถึงแม้ได้รับบริการอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยก็ยังได้รับการช่วยเหลือไม่น้อยถึงแม้ว่าประเพณีการเกิดได้มีข้อดีอยู่บ้าง แต่ก็หย่อนในด้านความปลอดภัยแก่ชีวิตแม่และเด็ก อัตราการตายแต่เดิมจึงสูงมากทั้งของแม่ที่มีความลำบากในการคลอด ทั้งเด็กแรกเกิด ซึ่งผิดกับปัจจุบันที่อัตราการตายลดลงหลายสิบเท่า

ที่มา : ชูสิริ จามรมาน. 2526. ความสืบเนื่องของวัฒนธรรมไทยในภาคกลาง (สมัยอยุธยา ธนบุรี รัตนโกสินทร์). กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.

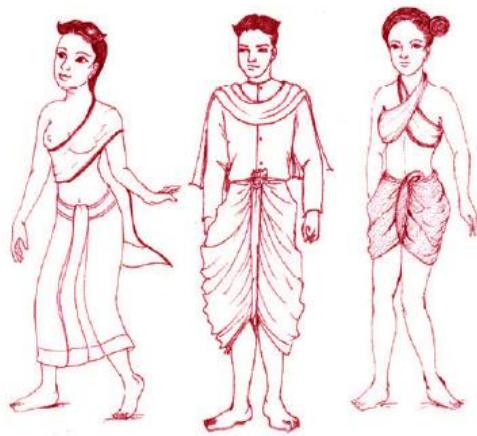
บัตรภาพ

ภาพบ้านเรือนไทย

ภาพบ้านเรือนแพ

ภาพวาดการแต่งกายสมัยอยุธยา

ภาพการอยู่ไฟหลังคลอด

ที่มา : ภาพที่ 1 <http://www.personal.swu.ac.th>

ภาพที่ 2 <http://www.oknation.net>

ภาพที่ 3 <http://www.baanjomyut.com>

ภาพที่ 4 <http://thaiculturebuu.wordpress.com>

1	2
3	4

ใบงานที่ 2.8

ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ภูมิปัญญา หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

2. ภูมิปัญญาไทยมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทยอย่างไร

.....

3. ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนในการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสมัยอยุธยา

.....

4. สิ่ง que แสดงถึงภูมิปัญญาทางการปกครองสมัยอยุธยา ได้แก่ อะไรบ้าง

.....

5. ศาสนามีบทบาทต่อภูมิปัญญาทางการปกครองอย่างไร

.....

6. การควบคุมกำลังคนในสมัยอยุธยาได้อาศัยภูมิปัญญาใด

.....

7. การสร้างที่อยู่อาศัยต้องอาศัยภูมิปัญญาอย่างไร

.....

8. วรรณกรรมใดในสมัยอยุธยาที่เป็นภูมิปัญญาในการปลูกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน

.....

9. ภูมิปัญญาสมัยอยุธยาด้านใดมีความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

.....

10. ภูมิปัญญาสมัยอยุธยาด้านใดที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทยในปัจจุบัน

.....

ใบงานที่ 2.8

ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ภูมิปัญญา หมายถึงอะไร
 ...ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ที่กลุ่มชนได้รับจากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมต่างๆ.....

2. ภูมิปัญญาไทยมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทยอย่างไร
 ...ภูมิปัญญาไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย.....

3. ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนในการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสมัยอยุธยา
 ...สภาพภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม และอิทธิพลจากภายนอก.....

4. สิ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาทางการปกครองสมัยอยุธยา ได้แก่อะไรบ้าง
 ...ที่ประทับ พระราชวัง ตำราชาศ์พท์ กฎมณเฑียรบาล.....

5. ศาสนามีบทบาทต่อภูมิปัญญาด้านการปกครองอย่างไร
 ...กษัตริย์ทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม.....

6. การควบคุมกำลังคนในสมัยอยุธยาได้อาศัยภูมิปัญญาใด
 ...ระบบไพร่ ที่กำหนดให้ไพร่ต้องสังกัดมูลนาย.....

7. การสร้างที่อยู่อาศัยต้องอาศัยภูมิปัญญาอย่างไร
 ...สร้างบ้านหลังคาหน้าจั่ว ช่วยลดความร้อน ได้สูงชันน้ำท่วม.....

8. วรรณกรรมใดในสมัยอยุธยาที่เป็นภูมิปัญญาในการปลูกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน
 ...พระมาลัยคำหลวง ของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ หรือเจ้าฟ้ากุ้ง.....

9. ภูมิปัญญาสมัยอยุธยาด้านใดมีความสำคัญต่อการศึกษาวรรณคดีไทย
 ...สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม และงานประณีตศิลป์ในทางพระพุทธศาสนา.....

10. ภูมิปัญญาสมัยอยุธยาด้านใดที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทยในปัจจุบัน
 ...สถาปัตยกรรมในสมัยอยุธยา ได้รับการยกย่องจาก UNESCO ให้เป็นมรดกโลก.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	การแบ่งหน้าที่กัน อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือ กันทำงาน				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน				รวม 20 คะแนน	ระดับ คุณภาพ
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		
1.																							
2.																							
3.																							
4.																							
5.																							
6.																							
7.																							
8.																							
9.																							
10.																							
11.																							
12.																							
13.																							
14.																							
15.																							
16.																							
17.																							
18.																							
19.																							
20.																							
21.																							
22.																							
23.																							
24.																							
25.																							
26.																							
27.																							
28.																							
29.																							
30.																							

ลงชื่อผู้ประเมิน
..... / /

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม	แบ่งงานตามความถนัดของสมาชิกทุกคนอย่างชัดเจนและเป็นธรรม	แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน	แบ่งงานให้สมาชิกส่วนใหญ่ แต่มีบางคนไม่มีหน้าที่ชัดเจน	มีสมาชิกเพียงบางคนทำ โดยไม่มีการจัดแบ่งหน้าที่
2. ความร่วมมือกันทำงาน	สมาชิกทุกคนกระตือรือร้นร่วมมือทำงานอย่างเต็มที่จนสำเร็จตามเป้าหมาย	สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานจนสำเร็จ	สมาชิกบางคนขาดความกระตือรือร้น ต้องคอยกระตุ้นเตือน	สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมืองานไม่คืบหน้า
3. การแสดงความคิดเห็น	กล้าแสดงออก เสนอแนวคิดที่มีเหตุผลและสร้างสรรค์สม่ำเสมอ	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มบ่อยครั้ง	แสดงความคิดเห็นบ้างเมื่อได้รับการสอบถาม	ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวคิดใดๆ
4. การรับฟังความคิดเห็น	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเคารพ และนำมาปรับปรุงงาน	รับฟังและยอมรับข้อเสนอแนะของเพื่อนร่วมกลุ่ม	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน	มีน้ำใจ อาสาช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่มและกลุ่มอื่นอย่างเต็มใจ	ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเมื่อเห็นว่างานยังไม่เสร็จ	ช่วยเหลือเพื่อนเฉพาะเมื่อได้รับการร้องขอ	ขาดความเอื้อเฟื้อไม่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
18-20	4	ดีมาก
14-17	3	ดี
10-13	2	พอใช้ ผ่านเกณฑ์
ต่ำกว่า 10	1	ปรับปรุง ไม่ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้น ม.2/.....

คำชี้แจง ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			รวม 9 คะแนน	ระดับคุณภาพ
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												
16.												
17.												
18.												
19.												
20.												
21.												
22.												
23.												
24.												
25.												
26.												
27.												
28.												
29.												
30.												

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... /..... /.....

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ	ดีเยี่ยม (3 คะแนน)	ดี (2 คะแนน)	ผ่าน (1 คะแนน)	ปรับปรุง (0 คะแนน)
1. มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎระเบียบของห้องเรียนอย่างเคร่งครัด ตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน ปฏิบัติกิจกรรม และส่งงานครบถ้วนตรงเวลาทุกครั้ง เป็นแบบอย่างที่ดี	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน เข้าเรียน และร่วมกิจกรรมตรงเวลา ส่งงานตรงเวลา เป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนและส่งงานตรงเวลาเป็นบางครั้ง ต้องมีการกระตุ้นเตือน	ไม่ปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ละเลย ข้อตกลง เข้าเรียนสาย และไม่ส่งงานตามกำหนดแม้ได้รับการตักเตือน
2. ใฝ่เรียนรู้	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ ชักถามข้อสงสัย ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้หลากหลายด้วยตนเอง และบันทึก/สรุปองค์ความรู้ได้ อย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ	ตั้งใจเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมตามที่ได้รับมอบหมาย มีการบันทึกสรุปความรู้ได้ดี	ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ครูกำหนด ไม่ค่อยซักถามหรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ต้องคอยกระตุ้น	ไม่ตั้งใจเรียน ขาดสมาธิ ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และไม่แสวงหาความรู้ใด ๆ
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	เอาใจใส่และรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทุ่มเทอดทน แก้ปัญหาและอุปสรรคจนงานสำเร็จลุล่วงอย่าง ประณีตและมีคุณภาพตามเป้าหมาย	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ มีความพยายามแก้ปัญหาในการทำงาน งานมีความถูกต้องเรียบร้อยดี	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสิ้นตามเวลา แต่ยังขาดความประณีต ต้องมีผู้คอยกำกับดูแลเป็นระยะ	ไม่ตั้งใจทำงาน ละทิ้งงานกลางคัน ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย และไม่พยายามแก้ไข ปัญหา

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
7 - 9	4	ดีเยี่ยม
5 - 6	3	ดี
3 - 4	2	ผ่าน
0 - 2	1	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

บันทึกผลหลังสอน

รายวิชา ส 22103 ประวัติศาสตร์ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 14 เรื่อง การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมในสมัยอยุธยา

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวสังวาลย์ แสนแสง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายพิทักษ์ แผงอ่อน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งศรีอุดม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....